

N:o 18.

Kongl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen angående disposition till svenska kyrkan i Paris af öfverskott å de från svenska kronans fastighet i Konstantinopel inflytande hyresinkomster; gifven Stockholms slott den 13 januari 1899.

Med åberopande af bifogade utdrag af protokoll öfver utrikesdepartementsärenden vill Kongl. Maj:t i nåder föreslå Riksdagen

att medgifva, att af öfverskotten å de från kronans fastighet i Konstantinopel inflytande hyresinkomster må för svenska kyrkan i Paris få användas *dels* under fem år från och med år 1900 ett belopp af 1,169 kronor årligen att utgå såsom lönetillökning för pastor vid nämnda kyrka, *dels ock* för år 1900 ett belopp af 2,210 kronor för en gång till betäckande af kyrkans skuld samt till bestridande af kostnaden för reparation af kyrkobyggnaden.

Kongl. Maj:t förblifver Riksdagen med all Kongl. nåd och ynnest städse välbevågen.

OSCAR.

L. DOUGLAS.

*Utdrag af protokoll öfver utrikesdepartementsärenden, hållet inför
Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den
13 januari 1899.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern BOSTRÖM,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena grefve DOUGLAS,
Statsråden: herr friherre ÅKERHIELM,
 WIKBLAD,
 friherre RAPPE,
 ANERSTEDT,
 VON KRUSENSTJERNA,
 CLAËSON,
 DYRSSEN.

1:o.

Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena anförde i underdånighet:

»Genom nådigt beslut den 30 december 1893 behagade Eders Kongl. Maj:t befalla, att i sammanhang med nådig proposition om statsverkets tillstånd och behof framställning skulle göras om Riksdagens medgifvande, att af öfverskotten å de från kronans fastighet i Konstantinopel inflytande hyresinkomster finge från och med år 1895 och tillsvidare, så länge Eders Kongl. Maj:t funne sådant behöfligt, för svenska kyrkan i Paris användas kr. 864 årligen att utgå såsom lönetillökning för pastor vid nämnda kyrka.

I skrifvelse den 2 maj 1894 anmälde Riksdagen, att Riksdagen, som ansett, att frågan om användande på föreslaget sätt af viss del af nämnda

hyresinkomster åter borde efter förloppet af någon tid underställas Riksdagens pröfning, medgifvit, att af öfverskotten å de från kronans fastighet i Konstantinopel inflytande hyresinkomster finge från och med år 1895 tills vidare, så länge Eders Kongl. Maj:t funne anslaget behöfligt, dock under högst fem år, för svenska kyrkan i Paris användas kr. 864 årligen att utgå såsom lönetillökning för pastor vid nämnda kyrka.

Då den 5-årsperiod, för hvilken det ifrågavarande anslaget blifvit beviljadt, utgår med år 1899, har svenska församlingen i Paris nu genom dess kyrkoråd i skrifvelse den 20 sistlidne september, hvilken torde få biläggas detta protokoll, inkommit med förnyad underdånig ansökning om understöd från förutnämnda hyresmedel.»

Hans excellens redogjorde derpå för de af kyrkorådet anförda skälen samt fortsatte:

»På grund af hvad sålunda och i öfrigt, deribland rörande svenska kyrkans i Paris säregna ställning, blifvit anfördt, anhåller kyrkorådet, att Kongl. Maj:t måtte till riksdagen aflåta nådig proposition, att församlingen måtte för en tid af fem år få åtnjuta ett extra anslag af fr. 1,625, motsvarande kr. 1,169, till pastorslörens höjande, samt att till betäckande af kyrkans iråkade skuld och en omedelbart förestående reparation måtte anslås fr. 3,070, motsvarande kr. 2,210.

Denna underdåniga ansökning, hvilken insändts af Eders Kongl. Maj:ts minister i Paris, har ministern beledsagat med sitt varmaste förord, dervid meddelande att de utsigter till understöd från privata personer, som kyrkan förut haft, efter hand minskats, och särskildt framhållande, hurusom kyrkan i numera affidne ingenjören Alfred Nobel förlorat ett mäktigt ekonomiskt stöd, hvarpå densamma hittills kunnat göra räkning.

Jemväl h. h. erkebiskopen har i öfver ansökningen afgifvet utlåtande, hvilket torde få biläggas detta protokoll, på det varmaste tillstyrkt bifall till ansökningen.

För egen del är jag lifligt öfvertygad om den svenska kyrkans i Paris gagnrika verksamhet samt anser lika med Eders Kongl. Maj:ts minister i Paris och h. h. erkebiskopen församlingens förevarande ansökning om fortsatt samt i viss mån ökad statsunderstöd till kyrkan synnerligen beaktansvärd.

Jag tillåter mig påminna om hvad min företrädare anförde, då denna sak förekom till behandling den 10 februari 1893. Det syntes honom, yttrade han, att betänkligheter desto mindre borde möta mot att bevilja ett dylikt bidrag, som detsamma icke behöfde belasta statsbudgeten utan med skäl torde kunna, på sätt som föreslogs i den kongl. propositionen till 1892 års riksdag, anvisas till utgående från öfverskottet å de från kronans fastighet i Konstantinopel inflytande hyresinkomster; att sist-

berörda fastighet förvärfvats i ett syfte, som läge mycket nära det ändamål, för hvilket den svenska kyrkoförsamlingen i Paris blifvit bildad, i det man i båda fallen afsett att å främmande ort bereda tryggadt tillfälle till luthersk religionsutöfning och religionsvård; att öfverskotten å hyresafkastningen af fastigheten i Konstantinopel alltså måste anses erhålla en med det ursprungliga syftet för fastighetsköpet närmare öfverensstämmande användning, om deraf anvisades medel för den lutherska kyrkan äfven å andra orter, än om dessa öfverskott skulle tagas i anspråk för andra statsändamål, samt att afkastningen af fastigheten i Konstantinopel vore tillräckligt stor för att, äfven med afdrag af det belopp, som ifrågasattes för kyrkan i Paris, lemna tillgång till anställande af en svensk prest vid legationen i Konstantinopel, om och när det kunde visa sig lämpligt och möjligt att ånyo der upprätta en dylik befattning.

Slutligen får jag meddela, att det i Sveriges riksbank på särskild räkning deponerade öfverskottet å de från kronans fastighet i Konstantinopel influtna hyresmedel vid utgången af 1:sta halfåret 1898 utgjorde omkring kr. 53,000, placerade i svenska statsobligationer.

Åberopande det anförda hemställer jag i underdånighet, att Eders Kongl. Maj:t ville i nådig proposition åska Riksdagens medgifvande, att af öfverskotten å de från kronans fastighet i Konstantinopel inflytande hyresinkomster må för svenska kyrkan i Paris få användas *dels* under fem år från och med år 1900 ett belopp af 1,169 kronor årligen att utgå såsom lönetillökning för pastor vid nämnda kyrka, *dels ock* för år 1900 ett belopp af 2,210 kronor för en gång till betäckande af kyrkans skuld samt till bestridande af kostnaden för reparation af kyrkobyggnaden.»

Till denna herr ministerns för utrikes ärendena hemställen behagade, jemlikt öfrige närvarande statsrådsledamöters underdåniga tillstyrkan, Hans Maj:t Konungen lemna nådigt bifall samt befälla, att en i enlighet med det vid detta protokoll fogade förslag uppsatt proposition skulle jemte utdrag ur dagens protokoll och dertill hörande bilagor till Riksdagen aflåtas.

Ex protocollo:
C. H. Strömfelt.

Bil.

Till Konungen.

Då den svenska kyrkan i Paris år 1899 för sista gången åtnjuter det af 1894 års riksdag för en tid af högst fem år beviljade extra anslaget af 1,200 francs = 864 kronor till höjande af pastors lön, ser sig kyrkorådet i följd af kyrkans brydsamma ekonomiska belägenhet nödsakadt att i och för kyrkogerningens ostörda fortgång hos Eders Kongl. Maj:t i underdånighet anhålla, att Eders Kongl. Maj:t behagade till Riksdagen aflåta nådig proposition, att församlingen måtte för en tid af fem år få åtnjuta ett extra anslag af 1,625 francs = kronor 1,169, till pastorslörens höjande, samt att till betäckande af kyrkans iråkade skuld och en omedelbart förestående reparation måtte anslås 3,070 francs = kronor 2,210.

Kyrkorådet får härvid först i underdånighet erinra om detta ärendes senaste historia.

I enlighet med kyrkorådets underdåniga skrifvelse af oktober 1891 täcktes Eders Kongl. Maj:t till riksdagen i nådig skrifvelse af 13 januari 1892 aflåta proposition om ett årligt anslag af ytterligare 3,050 kronor till kyrkan i Paris, i anledning hvaraf riksdagen beviljade för år 1893 kronor 864 eller den del af det begärda anslaget, som var afsedd för höjande af pastorslönen. Samma summa till samma ändamål beviljades af 1893 års riksdag för år 1894 i följd af Kongl. Maj:ts nådiga proposition om ett årligt anslag af 2,700 kronor till vår kyrka. Och 1894 års riksdag beslutade samma lönetillökningsmedel i anledning af nådig kongl. proposition, föranledd af kyrkorådets förnyade underdåniga skrifvelse af 20 november 1893 med förnyad begäran om 2,700 kronor årligen, deraf 864 kronor såsom lönetillägg åt pastor, till att utgå så länge Kongl. Maj:t finner nödigt, dock för en tid af högst fem år. År 1893 inträdde sålunda i följd af 1892 års riksdags anslag den af behovet påkallade förhöjningen af pastorslönen till att jemte de till sjömanspresten i Calais m. fl. nordfranska hamnar utgående statsmedlen utgöra omkring 10,000 francs, eller utom dessa statsmedel 7,200 francs. Men i följd af afslag å det begärda anslagets öfriga belopp — år 1893 hade dock statsutskottet hemställt om ett anslag af 2,000 kronor, och den majoritet i Andra Kamraren, som röstade för endast löneförhöjningen till pastor, var endast med 9 röster öfverlägsen den gentemot vår kyrkas behof ännu gunstigare stämde minoriteten — och då kyrkogerningens fortgång icke är betryggad endast dermed, att pastor har tillräckligt att lefva af, blef kyrkans ekonomi trots uppskjutande af alla utom de mest nödtorftiga reparationerna å kyrkobyggnaden och trots betydande mellankomst af en affiden svensk kapitalist samt annan enskild hjälp sådan, att kyrkorådet vid pastorstjenstens ledigblifvande såg sig nödsakadt att använda medlen till kyrkans öfriga budget med sänkande af pastorslönen med 2,000 francs från och med den 1 maj 1894. Under sådana förhållanden ansåg sig kyrkorådet endast kunna förorda platsens besättande med extra ordinarie innehafvare. I augusti 1896, då pastorstjensten besattes med ordinarie, höjdes pastorslönen med 1,000 francs, en förhöjning, som redan den, enligt Kongl. Maj:ts ministers yttrande till protokollet vid kyrkostämman den 23 februari 1896, kan vidmagthållas endast under förutsättning af det år 1899 för sista gången utgående anslagets förlängning. Någon ytterligare utredning rörande nödvändigheten af lönemedlens ytterligare höjande till 10,000 francs, för att pastor må kunna utan ekonomiska svårigheter och utan att behöfva uppsöka extra inkomstkällor, ostörtdt och helt egna sig åt pastorstjenstens många uppgifter och fylla rättmätiga anspråk, anser sig kyrkorådet icke behöfva lemna, då det alltsedan lönens nödtvungna sänkande år 1886 från det ursprungliga beloppet af 12,000 francs flere gånger framhållits vid frågans föregående behandling såväl af kyrkorådet som af h. h. erkebiskopen och andra sakkunnige, och då isynnerhet riksdagen sjelf genom sina beslut åren 1892, 93, 94 afsett tryggande af kyrkogerningens fortbestånd genom medels anslående till det behöfliga lönebeloppets ernående.

Att emellertid i den ställning, kyrkan befinner sig, minst 1,625 francs årligen, d. v. s. det nu utgående beloppet jemte dertill kommande francs 425, äro behöfliga för det af Riksdagen afsedda ändamålet, framgår af följande öfverblick öfver kyrkans budget, sådan den bör te sig med bortseende från skulder och extra kostnader:

Inkomster.		Utgifter.	
Statsanslag	fres 4,100.	Pastors lön	fres 7,200.
Årsavgifter	» 800.	Orgelnisten	» 375.
Hyror	» 3,500.	Kantor	» 375.
Kollekter	» 250.	Kyrkovaktaren	» 500.
	fres 8,650.	Orgeltramparen	» 75.
Begärdt anslag	» 1,625.	Orgelns underhåll	» 80.
		Bränsle och ljus	» 425.
		Reparationer och underhåll af egendom	» 800.
		Brandförsäkring	» 80.
		Vatten	» 50.
		Vin och oblater	» 15.
		Expeditionskostnader	» 300.
	<hr/> Summa fres 10,275.		<hr/> Summa fres 10,275.

I denna tablå upptagas kyrkans inkomster till högsta möjliga belopp, i det att kyrkorådet beräknar att utom tomten få alltfort uthyra kyrka och skolsal åt en fransk reformert församling och åtminstone delvis de trenne återstående rummen dels till asyl, dels till möbelmagasin. Någon förhöjning i detta inkomstbelopp kan ej beräknas förrän år 1905, då tomten, enligt kontrakt skall betinga 300 francs högre hyra, d. v. s. 1,800 i stället för 1,500 francs. Deremot kan väl befaras i följd af kyrkobyggnadens beskaffenhet, att 800 francs ej skola befinnas tillräckliga för täckande af löpande reparationskostnader. Sålunda torde framgå med otvetydig klarhet, att kyrkoverksamheten för sin normala fortgång till och med år 1904, d. v. s. under fem år, kräfver ett årligt extra understöd af minst 1,625 francs.

Men för att kyrkans budget skall få den jemnvigt, som ofvanstående tablå uppvisar, måste bot rådast för den skuldsättning, som nu ökas år från år och redan bragt vår budget i ett bekymmersamt läge. Till belysande af kyrkans ekonomiska ställning meddelas här dels sammandrag af 1897 års räkenskaper, dels det af kyrkostämman i november 1897 godkända budgetsförslaget för innevarande år:

francs. Men å andra sidan hafva de nödvändiga reparationerna och andra omkostnader för fastigheten icke kunnat hållas inom det beräknade beloppet af 800 francs, utan uppgå redan till 1,062 francs, hvadan årets slutbalans kommer att någorlunda sammanfalla med den beräknade, 2,395 francs. Inom församlingen hafva ansträngningar ej sparats för täckande af bristen, och uppgår resultatet af gjorda insamlingar till francs 1,324,50, hvadan balansen bör beräknas till francs 1,070. Dertill kommer den ännu efter årets slut kvarstående skulden af 1,000 francs å kostnaderna för tomtens nivellement år 1890, samt en snart förestående förordning från staden Paris om renovering af kyrkans och murens fasad, beräknad till omkring 1,000 francs. För att kunna möta dessa närmast tryckande extra utgifter får kyrkorådet i underdånighet anhålla, att Kongl. Maj:t täcktes, utom det äskade årliga anslaget, hos Riksdagen i nåder hemställa om francs 3,070 för gäldande af skulden och en omedelbart förestående reparation. Så länge skulden i stället för att betalas ökas hvarje år, minskas årligen den förhoppning, kyrkorådet icke vill släppa, om en framtid för vår viktiga kyrkogerning utan det nedtryckande hinder, som ligger i en allt bekymmersammare ekonomi.

När kyrkorådet ännu en gång ser sig nödsakadt att vända sig till Eders Kongl. Maj:t med underdånig anhållan om ytterligare ekonomiskt stöd för vår kyrka af allmänna medel, må ock i korthet påpekas vår församlings säregna ställning.

- 1:o. Församlingen, som ej får identifieras med kolonien, består till sitt öfvervägande antal af fattige handverkare och tjänstflickor och andra personer i mycket inkränkta ekonomiska vilkor.
- 2:o. För sin kyrkas byggnad har den år 1878 vidkänts den ansefliga utgiften af omkring 120,000 kronor, samlade i Paris, och jemte norrmännen har den insamlat omkring 55,000 kronor till sina fattiga.
- 3:o. Utom de ansefliga belopp, som genom den organiserade fattigvården komma landsmän till godo, anlitas härvarande landsmän i större utsträckning, än man hemma kan ana, af hjälpsökande personer från hemlandet.
- 4:o. Såväl kyrkogerningen — icke blott gudstjänsterna i kyrkan utan arbetet i allmänhet — som fattigmedlen komma svenskar tillgodo från landets alla delar, och en anseflig del af det kyrkliga arbetet består i omvårdnad i en eller annan form, om de talrika unge män och kvinnor ur skilda samhällsklasser, som af en eller annan anledning strömma till Paris från de mest skilda trakter af vårt land för längre eller kortare tid. Vi påminna härvid om h. h. erkebiskop A. N. Sundbergs ord i sitt med anledning af h. exc. herr ministerns för utrikes ärendena remiss af ifrågavarande ärende afgifna utlåtande till vårt kyrkoråds underdåniga skrifvelse af den 29 november 1892. Han kallar vår kyrka för »en kyrklig missionsstation, från hvilken både andlig och lekamlig hjälp kommer de många svenskar, synner-

ligast af arbetsklassen, som under längre eller kortare tid uppehålla sig i den stora hufvudstaden, till godo».

Och vi tillåta oss hänvisa till hosföljande tryckta utdrag ur 1895 och 1896 års embetsberättelser från pastor Söderblom.

- 5:o. Vår kyrka utgör ett ännu verksamt och lefvande minne från en aflägsen tid, då den svenska kyrkan i Paris utöfvade samma beskydd, som den svenska stormakten i stort utöfvade till förmån för vår tros bekännare.
- 6:o. Äfven kan påminnas om med oss i yttre hänseende jemnställda länders omsorger om sina kyrkor i Paris. Så erhåller den rumäniska kyrkan i Paris i årligt statsunderstöd omkring 30,000 francs.
- 7:o. Äfven bör tagas i betraktande arten af de medel, af hvilka det nu utgående extra anslaget toges och af hvilka kyrkorådet nu måste underdånigt hemställa om förhöjdt årligt extra anslag af 1,625 francs under fem år, det vill säga till och med år 1904, och hjälp af francs 3,070, till gäldande af skulden och omedelbart förestående reparation. H. h. erkebiskopen yttrar derom i sitt redan nämnda utlåtande, att »det ifrågavarande svenska ministerhotellet i Konstantinopel blifvit uppfördt för medel, som på 1760-talet insamlades genom kyrkokollekter och andra frivilliga bidrag ej blott i Sverige utan i hela det protestantiska Europa, hvilka medel uppgingo till så stort belopp, att de förslogo både till det ursprungliga ändamålet eller uppförandet af en svensk kyrka såsom ett slags skyddshem för alla protestanter under dåvarande muhammedanska förföljelser och till ett hotell såsom bostad åt den svenska beskickningen.»

Och vågar kyrkorådet härtill foga den i kyrkorådets underdåniga skrifvelse af den 20 november 1893 uttalade meningen, att den svenska pariserkyrkans understödjande är ett syfte, som ligger nära det ändamål, för hvilket dessa medel ursprungligen gåfvos.

Men första och sista skälet är vår dubbla erfarenhet af kyrkogerningens betydelsefulla uppgift å ena sidan och vår kyrkas hämmande ekonomiska betryck å andra sidan. Hoppet om en i det andra och dermed ock i förra afseendet bekymmerfriare och lyckligare framtid knyta vi vid den underdåniga anhållan, vi härmed förtröstansfullt frambära till Eders Kongl. Maj:t.

Paris den 20 september 1898.

NATHAN SÖDERBLOM.

Pastor.

EDV. JENSEN.

GUSTAF NORDLING.

J. BYSTRÖM.

FRANK FRÖGREN.

C. W. SCHMIDT.

*Bil.**Till**Hans Excellens Herr Utrikesministern.**Stockholm.*

Som med 1899 den femårsperiod utgår, under hvilken Riksdagen för svenska kyrkan i Paris beviljat 864 kronor årligen såsom lönstillökning för pastor vid nämnda kyrka, har nu den lilla och i allmänhet ganska fattiga församlingen i nämnda stad hos Kongl. Maj:tt underdånigt anhållit om nådig proposition till nästa riksdag, att icke blott samma anslag måtte få tillsvidare fortfarande utgå, utan äfven på uppgifna skäl höjas från 864 till 1,169 kronor, samt för öfrigt, att till betäckande af kyrkans iråkade skuld och en omedelbart förestående reparation måtte beviljas 2,210 kronor.

Då eders excellens behagat infordra mitt yttrande öfver denna ansökning, får jag härmed, under åberopande af vederbörande kyrkoråds i dess underdåniga skrifvelse anförda skäl, äfvensom af hvad jag vid flera föregående tillfällen, isynnerhet med hänsyn till frågans behandling vid 1894 års riksdag, haft anledning att uttala, på det varmaste tillstyrka hvad nu begäres. Det enda jag möjligen för tillfället kan behöfva att ytterligare uttala, är min år efter år stegrade öfvertygelse om den svenska kyrkogerningens synnerligt stora vikt i den franska hufvudstaden. Skall man då låta henne småningom gå under af brist på nödiga medel? Jag kan ej tro det, utan är fastmer öfvertygad, att vår riksdag, om den får alla nödiga upplysningar, ej kan vägra det ringa anslag, som här är i fråga. Dessutom vågar jag fortfarande hysa den mening, som jag i min skrifvelse af år 1893 har uttalat, att den ifrågavarande pariserförsamlingen kan hafva ett visst anspråk på hjälp från hyresinkomsterna af kronans fastighet i Konstantinopel, enär det är väl bekant, genom hvilka medel denna fastighet har blifvit kronoegendom. Man må emellertid härom tänka huru man vill, så är det begärda understödet tillsvidare nödvändigt. Det förordas alltså lika lifligt af mig som af den med förhållandena på platsen närmast bekante svenske och norske ministern herr Due, i hvars utlåtande jag följaktligen, såsom redan är antydt, instämmer.

Upsala den 7 november 1898.

A. N. Sundberg.